

Dokumentas atspausdintas iš teismų praktikos paieškos sistemos INFOLEX. Praktika
(www.teismupraktika.lt)

Kortelė:

2254792_RegNr_eI3-1720-535/2024

<http://www.infolex.lt/tp/2254792>

Administracinė byla Nr. eI3-1720-535/2024

Teismo proceso Nr. 3-61-3-06487-2023-5

Procesinio sprendimo kategorijos: 15.8; 55.1.3

(S)

REGIONŲ ADMINISTRACINIS TEISMAS

S P R E N D I M A S

LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2024 m. gegužės 30 d.

Vilnius

Regionų administracinio teismo teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Jūratės Gaidytės-Lavrinovič (kolegijos pirmininkė ir pranešėja), Arūno Kaminsko ir Inos Kirkutienės,

dalyvaujant pareiškėjui Vilniaus apygardos prokuratūros prokurorui, ginančiam viešąjį interesą, Rolandui Kruopiui,

atsakovės Vilniaus miesto savivaldybės administracijos atstovei Linai Vairei,

trečiojo suinteresuoto asmens Nacionalinės žemės tarnybos prie Aplinkos ministerijos atstovei Anželikai Rastenienei,

trečiųjų suinteresuotų asmenų T. A., A. R., A. P. ir E. K. atstovui advokatui Arūnui Juodžiui,

viešame teismo posėdyje žodinio proceso tvarka (nuotoliniu būdu) išnagrinėjo administracinę bylą pagal pareiškėjo Vilniaus apygardos prokuratūros prokuroro, ginančio viešąjį interesą, pareiškimą atsakovei Vilniaus miesto savivaldybės administracijai, tretiesiems suinteresuotiems asmenims Nacionalinei žemės tarnybai prie Aplinkos ministerijos, Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai, Valstybinei miškų tarnybai, H. G., D. P., S. O., Z. U., A. R., E. K., A. P., T. A. ir B. O. dėl įsakymo panaikinimo.

Teismas

n u s t a t ė :

Pareiškėjas Vilniaus apygardos prokuratūros prokuroras, ginantis viešąjį interesą, su prašymu kreipėsi į teismą ir prašo panaikinti Vilniaus miesto savivaldybės administracijos (toliau – Administracija) direktoriaus 2021-06-8 įsakymą Nr. A30-2029/21 „Dėl teritorijos prie (duomenys neskelbtini) gatvės formavimo ir pertvarkymo projekto tvirtinimo“.

Pareiškėjas nurodo, kad siekia nuginkčyti Administracijos direktoriaus pavaduotojo 2021-06-08 įsakymą Nr. A30-2029/21 „Dėl žemės sklypų prie (duomenys neskelbtini) gatvės formavimo ir pertvarkymo projekto tvirtinimo“, kuriuo suprojektuoti Žemės sklypas Nr. 1, Žemės sklypas Nr. 2, Žemės sklypas Nr. 3 ir Žemės sklypas Nr. 4, t. y. nauji valstybiniai žemės sklypai, perduodami piliečiams neatlygintinai nuosavybės teisėms į žemę atkurti.

Teigia, kad ginčo įsakymu buvo sudaryta situacija, kai teritorija, kurioje faktiškai yra valstybinės reikšmės miško, pažeidžiant galiojančio Bendrojo plano sprendinius, buvo suformuota kaip kitos paskirties žemės sklypai, skirti vienbučiams ir dvibučiams gyvenamiesiems namams statyti. Ginčo įsakymu buvo sudarytos sąlygos tiek pažeisti valstybės išimtinės nuosavybės teisės į išimtinę nuosavybę - valstybinės reikšmės mišką, tiek Teritorijų planavimo įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 2 punkte įtvirtintas, viešuoju interesu pripažįstamas miškų apsaugos ir racionalaus naudojimo principas, todėl šie teisės aktų pažeidimai laikytini ir viešojo intereso pažeidimu.

Pareiškėjas paaiškina, kad Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2021-06-02 sprendimu Nr. 1-972 patvirtintu Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos bendruoju planu (toliau - Bendrasis planas), pagal kurį teritorija, kurioje yra Žemės sklypai Nr. 1, Nr. 2, Nr. 3 ir Nr. 4 yra priskirti Antakalnio rajono daliai Nr. RUK -3-5, o pagal Bendrojo plano sprendinių Aiškinamojo rašto priedo Nr. 1 - pagrindinio brėžinio reglamentų lentelę, mažiausias žemės sklypo plotas naujai statybai yra 0,1 ha, tuo tarpu ginčo įsakymu trys ir keturių žemės sklypų, t. y. Žemės sklypai Nr. 2, Nr. 3 ir Nr. 4, yra suformuoti mažesni nei 0,1 ha.

Pareiškėjas mano, kad ginčo įsakymu miško žemė buvo paversta kitomis naudmenomis - pakeičiant miško žemės paskirtį į kitą paskirtį, nesant nė vienai iš Miško įstatymo 11 straipsnyje nurodytų sąlygų, todėl ginčijamas įsakymas yra neteisėtas iš esmės,

Atsakovė Administracija atsiliepime su pareiškėjo prašymu nesutinka ir prašo jį atmesti.

Nurodo, kad pareiškėjas nepagrįstai Administracijai priskiria tas funkcijas, kurios jai nepriskirtinos pagal teisės aktuose nustatytą kompetenciją ir tuo remdamasis kaltina Administraciją tariamai neatlikus atitinkamų veiksmų, t. y. nenustačius, kad ginčijamu įsakymu projektuojama teritorija (duomenys neskelbtini) gatvėje, Vilniuje, turi miško žemei būdingų požymių, ir dėl to priėmus ginčijamą įsakymą.

Pažymi, kad pagal galiojantį teisinį reguliavimą (Miškų įstatymo ir kt.), sprendimus, ar želdiniai atitinka miško žemei keliamus reikalavimus, priima Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Valstybinė miškų tarnyba (toliau – Miškų tarnyba), o plotus, kurie atitinka miško žemei keliamus reikalavimus, valstybinės reikšmės miškų plotams priskiria Lietuvos Respublikos Vyriausybė. Įvertinus tai, darytina išvada, kad kitoms institucijoms, tame tarpe ir Administracijai, spręsti, ar želdiniai, esantys teritorijų planavimo dokumentais ar žemės valdos projektais planuojamose teritorijose, atitinka miško žemei keliamus reikalavimus, ir ar galėtų tokie plotai būti priskiriami miško žemei, nėra priskirta, tuo labiau, kad, kaip bus matyti iš toliau atsiliepime plačiai aptariamų aplinkybių, prielaidų manyti, jog ginčo teritorijoje yra miškas, nebuvo.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004-10-04 įsakymu Nr. 3D-452/D1-513 „D. Ž. sklypų formavimo ir pertvarkymo projektų rengimo taisyklių patvirtinimo“ patvirtintos Žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektų rengimo taisyklių (toliau – Taisyklės) 2 punkte įtvirtinta, kad žemės sklypo formavimo ir pertvarkymo projekto sprendiniai, be kita ko, negali prieštarauti ir kompleksinio ar specialiojo teritorijų planavimo dokumentų sprendiniams. Projektas buvo pradėtas rengti Administracijos direktoriaus pavadootojo 2020-05-14 įsakymo Nr. A30-1291/20 „Dėl teritorijos prie (duomenys neskelbtini) gatvės žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projekto rengimo“ pagrindu. Projekto rengimo metu galiojo Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2007-02-14 sprendimu Nr. 1-1519 „Dėl Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos bendrojo plano iki 2015 metų ir jo sprendinių tvirtinimo“ (galiojimas pratęstas Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2015-04-01 sprendimu Nr. 1-2317) patvirtinto Bendrojo plano sprendiniai. Pagal galiojusio Bendrojo plano sprendinius teritorija, kurioje Projektu suprojektuoti nauji žemės sklypai, pateko į mažo užstatymo intensyvumo gyvenamosios teritorijos funkcinę zoną ŠV 3.2.1, kurioje žemės sklypų dydis nebuvo ribojamas.

Atsakovė atkreipia dėmesį, kad ginčijamas įsakymas, kuriuo buvo patvirtintas Projektas, buvo priimtas 2021-06-08, tuo tarpu naujasis Bendrasis planas patvirtintas Vilniaus miesto savivaldybės tarybos sprendimu 2021-06-02, teisės aktų registre įregistruotas (įsigaliojo) 2021-06-04. Kaip matyti, vos keletu dienų skirtumas tėra tarp Bendrojo plano įsigaliojimo ir įsakymo priėmimo. Taigi, akivaizdu, kad Projekto sprendiniai parengti pagal anksčiau galiojusio Bendrojo plano sprendinius ir tuo metu, kada naujasis Bendrasis planas buvo priimtas, Projektas jau buvo parengtas, suderintas, patikrintas ir beliko tik jį patvirtinti, taigi nebuvo logiškos priežasties vėl pradėti iš naujo jo rengimo procesą. Atkreipia dėmesį, kad tokie atvejai yra reglamentuoti ir pačiame Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2021-06-02 sprendime Nr. 1-972 „Dėl Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo tvirtinimo“. Šio Vilniaus miesto savivaldybės tarybos sprendimo 2.3 papunktyje nustatyta, kad „iki Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo įsigaliojimo pradėti rengti, keisti, koreguoti teritorijų planavimo dokumentai, dėl kurių rengimo, keitimo ir koregavimo kreiptasi planavimo sąlygų, ir žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektai, dėl kurių rengimo priimti sprendimai pradėti rengti žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektus, gali būti baigiami rengti, derinami, tikrinami ir tvirtinami pagal iki Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo įsigaliojimo galiojusius reglamentus“. Taigi taikyti Bendrojo plano keitimo sprendiniais nustatytus reglamentus (mažo užstatymo intensyvumo gyvenamosios funkcinės zonos RUK-3-5 taikomą minimalaus sklypo dydžio naujai statybai reglamentą – 1000 kv. m) parengtam Projektui nėra teisinio pagrindo.

Remiantis tuo, daro vienareikšmišką išvadą, kad prokuroras, teigdamas apie įsakymo prieštaravimą šiuo metu galiojančio Bendrojo plano sprendiniams, yra absoliučiai neteisus. Be to, dėl nurodytų argumentų, net jei ginčo teritorija būtų laikoma mišku (ko, Administracijos vertinimu, negali būti) ir turėtų būti sprendžiama dėl įsakymo naikinimo, jo naikinti visa apimtimi nebūtų galima, kadangi Projektas patvirtintas įsakymu pagal anksčiau galiojusio Bendrojo plano reglamentus.

Atsakovė teigia, kad pareiškėjas neįrodė, jog nagrinėjamu atveju buvo padarytas teisės akto pažeidimas, kuriuo pažeidžiamos asmens, visuomenės, valstybės teisės ir teisėti interesai, ir toks pažeidimas laikytinas viešojo intereso pažeidimu. Kaip minėta aukščiau, ginčo teritorija nelaikytina mišku nei pagal viešus Miškų valstybės kadastro duomenis, nei pagal faktinę situaciją, kadangi dalis medžių valstybinėje žemėje buvo įveisti savavališkai, be valstybinės žemės valdytojos patikėjimo teise sutikimo, dalis medžių (savaiminukai) savo amžiumi neatitinka miško apibrėžimo. Neskaičiuojant neteisėtai įveistų želdinių bei per jaunų savo amžiumi savaiminukų, ginčo teritorijoje augantys želdynai neatitiktų miško apibrėžimo atstumo (turi būti ne mažiau 10 metrų pločio juosta) bei užimamo ploto (ne mažiau 10 arų) aspektais. Taigi, ginčo teritorijoje nesant miško apibrėžimą atitinkančių želdinių, nebuvo jokių kliūčių Administracijai projektuoti sklypus nuosavybės teisių atkūrimui ir šiuo atveju nėra jokio teisės aktų pažeidimo.

Pažymi, kad net jei ir būtų nustatyta, jog ginčo teritorijos dalis galėtų būti priskirta miško žemei, ko, atsižvelgiant į aukščiau nurodytas aplinkybes, Administracijos vertinimu, nagrinėjamu atveju nėra, kadangi ginčo sklypai vis dar yra valstybės nuosavybė, tokiu atveju, manytina, viešą interesą galima apginti ir nenaikinant ginčijamo įsakymo (ar jo dalies). Vadovaujantis Medžių savaiminukais apaugusios ne miško žemės inventorizacijos ir įtraukimo į apskaitą tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2012-05-08 įsakymu Nr. D1-409/3D-331 Elektroninio dokumento nuorašas „Dėl Medžių savaiminukais apaugusios ne miško žemės inventorizacijos ir įtraukimo į apskaitą tvarkos aprašo patvirtinimo“, 3 punktu, medžių savaiminukai augantys kitos paskirties arba konservacinės paskirties žemės kultūros paveldo objektų ar kultūros paveldo vietovių teritorijose į miško žemės apskaitą įtraukiami tik privačios žemės savininko arba valstybinės žemės patikėtinio prašymu. Visgi, toks sprendimo būdas galimas tik tuo atveju, jei, daryt akcentuotina, ginčo teritorijos dalis būtų vienareikšmiškai kompetentingų specialistų pripažinta mišku ir miško žeme.

Atsakovė mano, kad prokuroras buvo suklaidintas šalia ginčo teritorijos esančių sklypų savininkų kryptingai, jiems palankia linkme nurodytų aplinkybių, šioms siekiant išlaikyti neteisėtai užimtą ir kaip privačią nuosavybę naudojamą valstybinę žemę. Be to, kaip matyti, specialistų nuomonės dėl to, ar ginčo teritorija galėtų būti laikoma mišku, skiriasi, kaip minėta aukščiau, pats pareiškėjas pripažino, kad miškotvarka yra sudėtingas procesas, tad tai, ar tam tikra teritorija gali būti laikoma mišku, nėra akivaizdi. Projekto rengimo ir įsakymo patvirtinimo metu Administracijos turimi ir viešai prieinami duomenys nesudarė Administracijai prielaidų manyti, kad ginčo teritorija turėtų būti laikoma mišku ir dėl to Projekto rengimas nėra galimas.

Trečiasis suinteresuotas asmuo Nacionalinė žemės tarnyba prie Aplinkos ministerijos (toliau – NŽT) Vilniaus apygardos prokuratūros prokuroro, ginančio viešąjį interesą, pareiškimo pagrįstumo klausimą prašo spręsti teismo nuožiūra atsižvelgiant į atsiliepime išdėstytas aplinkybes ir nagrinėjamam ginčui aktualias teisės aktų nuostatas.

Pažymi, kad ginčijamu įsakymu suprojektuoti Žemės sklypai Nr. 1, Nr. 2, Nr. 3 ir Nr. 4 yra suprojektuoti tikslu perduoti juos piliečiams neatlygintinai nuosavybėn pagal Atkūrimo įstatymo 5 straipsnio 2 dalies 3 punktą.

Remiantis teisės aktų nuostatomis, vienas iš juridinių pagrindų NŽT priimti sprendimą dėl nuosavybės teisių atkūrimo piliečiui perduodant neatlygintinai nuosavybėn naują žemės sklypą individualiai statybai ar kitai paskirčiai, yra piliečio valia dėl tam tikro naujo žemės sklypo individualiai statybai ar kitai paskirčiai pasirinkimo, o kitas - savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu patvirtintas teritorijų planavimo dokumentas, t. y. ginčijamas įsakymas, žemės sklypo planas su nustatytais žemės sklypų ribų posūkio taškais ir riboženklių koordinatėmis valstybinėje koordinacių sistemoje ir kiti dokumentai (kadastro duomenų byla).

NŽT Vilniaus miesto skyrius, vadovaudamasis Atkūrimo įstatymo 5 straipsnio 2 dalies 3 punktu, Tvarkos 37 ir 38 punktais, remdamasis Vilniaus miesto savivaldybės administracijos 2022-07-29 raštu Nr. A51-108406/22(2.14.2.12E-ŽEM) „Dėl naujų valstybinės žemės sklypų, skirtų nuosavybės teisių atkūrimui, dokumentų perdavimo“ perduota Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojo 2021-06-08 įsakymu Nr. A30-2029/21 „Dėl teritorijos prie (duomenys neskelbtini) gatvės formavimo ir pertvarkymo projekto tvirtinimo“ suprojektuotų žemės sklypų, esančių (duomenys neskelbtini), dokumentacija, įvertindamas, kad ši teritorija, Vyriausybės nustatyta tvarka, nebuvo priskirta valstybės išperkamiems miško plotams bei neįrašyta į miškų kadastrą ir atsižvelgdamas į tai, kad minėti Žemės sklypai Nr. 1, Nr. 2, Nr. 3 ir Nr. 4 nepateko į buvusių savininkų turėtų žemės valdų ar režinių kaimų ribas, Vilniaus miesto skyriaus vedėjo 2023-01-31 įsakymu Nr. 49VĮ-97-(14.49.2 E.) „Dėl siūlytinių piliečiams perduoti neatlygintinai nuosavybėn naujų žemės sklypų, Vilniaus mieste, sąrašo patvirtinimo“ įtraukė Žemės sklypus Nr. 1, Nr. 2, Nr. 3 ir Nr. 4, esančius (duomenys neskelbtini), į Siūlytinių sklypų sąrašą. Šie žemės sklypai 03-06 vykusio Piliečiams perduodamų neatlygintinai nuosavybėn naujų žemės sklypų individualiai statybai ir kitai paskirčiai skirstymo komisijos posėdžio metu buvo pasirinkti pretendentų (jų turto paveldėtojų) pagal patvirtintą Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos Vilniaus miesto skyriaus vedėjo 2022-11-14 įsakymu Nr. 49VĮ-1888-(14.49.2 E.) „Dėl piliečių, pageidaujančių naujų žemės sklypų individualiai statybai už Vilniaus miesto savivaldybei iki 1995-06-01 priskirtoje teritorijoje bei Grigiškių mieste turėtų žemę, eilių patvirtinimo patvirtintą Piliečių, pageidaujančių naujų žemės sklypų individualiai statybai už Vilniaus miesto savivaldybei iki 1995 m. birželio 1 d. priskirtoje teritorijoje turėtų žemę, eilę.

Informuoja, kad atsižvelgiant į tai, jog Vilniaus apygardos administraciniame teisme nagrinėjama administracinė byla Nr. eI3-9881-535/2023 dėl Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojo 2021-06-08 įsakymo Nr. A30-2029/21 „Dėl teritorijos prie (duomenys neskelbtini) gatvės formavimo ir pertvarkymo projekto tvirtinimo“ panaikinimo, kuriuo suprojektuoti perduodami neatlygintinai nuosavybėn nauji žemės sklypai individualiai statybai Vilniaus mieste, Vilniaus miesto skyrius sustabdė atkūrimo procedūrą (sprendimų priėmimą) ir visus kitus veiksmus, susijusius su žemės sklypais, esančiais (duomenys neskelbtini).

Trečiasis suinteresuotas asmuo Valstybinė miškų tarnyba (toliau – Tarnyba) prašo bylą nagrinėti teismo nuožiūra atsižvelgiant į atsiliepime išdėstytas aplinkybes ir nagrinėjamam ginčui aktualias teisės aktų nuostatas.

Nurodo, kad patvirtina faktinę aplinkybę, kad Ginčo teritorija niekada nebuvo inventorizuota ir registruota kaip miškas ir miško žemė Lietuvos Respublikos miškų valstybės kadastre, o taip pat, kad ir šiuo metu, ji nėra registruota kaip miškas ir miško žemė Lietuvos Respublikos miškų valstybės kadastre.

Miškų įstatymo 2 straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad remiantis valstybinės miškų inventORIZACIJOS duomenimis, tvarkoma miškų apskaita ir sudaromas Lietuvos Respublikos miškų valstybės kadastras. To paties straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad medžių savaiminukais, kurių vidutinis amžius

ne mažesnis kaip 20 metų, apaugusi ne miško žemė inventorizuojama ir įtraukiama į apskaitą kaip miškas aplinkos ministro nustatyta tvarka (Medžių savaiminukais apaugusios ne miško žemės inventorizacijos ir įtraukimo į apskaitą tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2012-05-08 įsakymu Nr. D1-409/3D-331 „Dėl Medžių savaiminukais apaugusios ne miško žemės inventorizacijos ir įtraukimo į apskaitą tvarkos aprašo patvirtinimo“).

Tarnyba, pagal kompetenciją išnagrinėjusi Vilniaus apygardos prokuratūros 2023-03-22 raštą Nr. 2S-680 ir 2023-04-12 atlikusi Lietuvos Respublikos miškų valstybės kadastro duomenų patikrinimą vietoje, šalia Vilniaus miesto savivaldybės (VLM) Valakupių girininkijos 4 miško kvartalo esančioje teritorijoje, nustatė, kad šalia Vilniaus miesto savivaldybės (VLM) Valakupių girininkijos 4 miško kvartalo 7 taksacinio sklypo esanti teritorija (patikrinimo vietoje akto Nr. 2118 priede Nr. 2 pažymėta 7-1) atitinka Miškų įstatymo 2 straipsnio nustatytus miškui ir miško žemei keliamus reikalavimus ir turi būti jungiama prie Vilniaus miesto savivaldybės (VLM) Valakupių girininkijos 4 miško kvartalo 7 taksacinio sklypo (miško žemės naudmena - medynas). Minėtu pagrindu buvo priimtas Tarnybos 2023-04-17 sprendimas „Dėl Lietuvos Respublikos miškų valstybės kadastro duomenų įrašymo / keitimo“ Nr. SP-2304-477.

Medžių savaiminukais apaugusios ne miško žemės inventorizacijos ir įtraukimo į apskaitą tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2012-05-08 įsakymu Nr. D1-409/3D-331 „Dėl Medžių savaiminukais apaugusios ne miško žemės inventorizacijos ir įtraukimo į apskaitą tvarkos aprašo patvirtinimo“, 3 punkte nustatyta, kad medžių savaiminukai augantys kitos paskirties arba konservacinės paskirties žemės kultūros paveldo objektų ar kultūros paveldo vietovių teritorijose į miško žemės apskaitą įtraukiami tik privačios žemės savininko arba valstybinės žemės patikėtinio prašymu. Nesant Ginčo teritorijos savininko ar patikėtinio (šiuo atveju ir šiuo metu NŽT) prašymo įtraukti Ginčo teritoriją į Lietuvos Respublikos miškų valstybės kadastrą, Tarnyba neturi teisinio pagrindo įtraukti Ginčo teritoriją į Lietuvos Respublikos miškų valstybės kadastrą.

Trečiasis suinteresuotas asmuo Aplinkos ministerija prašo bylą nagrinėti teismo nuožiūra.

Pažymi, kad Aplinkos ministerija nenagrinėjo jokių prašymų, skundų ar kitų kreipimųsi bei nepriėmė jokių sprendimų susijusių su šioje byloje aptariamu ginčo dalyku. Byloje taip pat nėra pateikta jokių argumentų ir teisinių motyvų dėl ministerijos suinteresuotumo šioje byloje, t. y. kaip šis ginčas susijęs su Aplinkos ministerijos teisėmis ir pareigomis. Šioje administracinėje byloje yra skundžiamas tik Vilniaus miesto savivaldybės administracijos įsakymas, kurio Aplinkos ministerija neturi teisinio pagrindo vertinti, jai nesuteikti jokie įgaliojimai keisti priimtus Vilniaus miesto savivaldybės administracijos sprendimus ar kitaip įtakoti Vilniaus miesto savivaldybės administraciją.

Teismo posėdyje pareiškėjas palaikė pareiškimą, prašė jį tenkinti.

Atsakovės atstovė prašė pareiškimą atmesti atsiliepime išdėstytais argumentais.

Trečiųjų suinteresuotų asmenų T. A., A. R., A. P. ir E. K. atstovas prašė pareiškėjo pareiškimą tenkinti.

Tretieji suinteresuoti asmenys H. G., D. P., S. O., Z. U. ir B. O. į teismo posėdį neatvyko. Apie posėdžio vietą ir laiką pranešta tinkami.

Tretieji suinteresuoti asmenys NŽT, Tarnyba ir Aplinkos ministerija prašė bylą nagrinėti jų atstovams nedalyvaujant.

Teismas

k o n s t a t u o j a:

Byloje ginčas kilo dėl Administracijos direktoriaus 2021-06-8 įsakymo, kuriuo suprojektuoti Žemės sklypas Nr. 1, Žemės sklypas Nr. 2, Žemės sklypas Nr. 3 ir Žemės sklypas Nr. 4, t. y. nauji valstybiniai žemės sklypai, perduodami piliečiams neatlygintinai nuosavybės teisėms į žemę atkurti, teisėtumo ir pagrįstumo.

Remiantis bylos duomenimis nustatyta, kad

2020-05-14 Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojos įsakymu Nr. A30-1291/20 Dėl teritorijos prie (duomenys neskelbtini) gatvės žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projekto rengimo buvo nustatyta, kad pradedamas rengti apie 4400 (keturių tūkstančių keturių šimtų) kv. m ploto teritorijos prie (duomenys neskelbtini) gatvės žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektas, kurio tikslai: suformuoti naujus valstybinės žemės sklypus ir nustatyti pagrindinę žemės naudojimo paskirtį ir žemės naudojimo būdą (- us), atitinkantį (-ius) Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendinius.

SĮ „Vilniaus planas“ parengė Žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektą, kurio aiškinamojo rašto 1.2. punkte buvo nurodytas jo tikslas - suformuoti valstybinės žemės sklypus, perduodamus piliečiams neatlygintinai nuosavybės teisėms į žemę atkurti, nustatyti pagrindinę žemės naudojimo paskirtį - kitos paskirties žemė, nustatyti naudojimo būdus - vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijos.

Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojos 2021-06-08 įsakymu Nr. A30-2029/21 Dėl teritorijos prie (duomenys neskelbtini) gatvės formavimo ir pertvarkymo projekto tvirtinimo buvo patvirtintas apie 4 202 (keturių tūkstančių dviejų šimtų dviejų) kv. m ploto teritorijos prie (duomenys neskelbtini) gatvės formavimo ir pertvarkymo projektas (toliau tekste ir - Projektas), kurio tikslai: suformuoti naujus valstybinės žemės sklypus ir nustatyti pagrindinę žemės naudojimo paskirtį ir žemės naudojimo būdą (-us), atitinkantį (-čius) Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendinius, taip pat projekto erdvinis duomenis, nurodytus Žemėtvarkos planavimo dokumentų rengimo informacinėje sistemoje (paslaugos Nr. ZSFP-75055), ir sprendinius (pagal pridėtamą brėžinį M 1:1000).

Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojos 2021-06-17 įsakymu Nr. A30-2195/21 pareiškimo 5.1. - 5.4. punktuose paminėtiems sklypams buvo suteikti adresai, šie žemės sklypai buvo registruoti Nekilnojamojo turto registre, nuosavybės teisėmis - Lietuvos Respublikos vardu, o patikėjimo teise – NŽT vardu.

Iš (duomenys neskelbtini) gatvės gyventojų, kurie kreipėsi į prokuratūrą pateiktos medžiagos, t. y., gyventojų pareiškime prokuratūrai išdėstytų paaiškinimų ir 2022 m. lapkričio mėn. 14 d. antstolės B. P. surašyto Faktinių aplinkybių konstatavimo protokolo Nr. 171-22-93 matyti, kad teritorija turi miško žemei būdingų požymių, nors nei Projekte, nei Nekilnojamojo turto registre apie miško buvimą Žemės sklypuose nebuvo jokių duomenų.

Tirdama trečiųjų asmenų išdėstytas aplinkybes, prokuratūra kreipėsi į Tarnybą, prašydama atlikti žemės sklypų, kadastriniai Nr. (duomenys neskelbtini), patikrinimą vietoje ir pateikti duomenis apie šiuose sklypuose esančio miško buvimo faktą ir plotą šiuo metu.

Tarnyba, atlikusi Žemės sklypų patikrinimą vietoje, 2023-06-19 raštu Nr. R2- 1509 informavo prokuratūrą, kad patikrinimo vietoje metu, nustatyta, kad Vilniaus miesto savivaldybės (VLM) Valakupių girininkijos šalia 4 miško kvartalo 7 taksacinio sklypo esanti teritorija (patikrinimo vietoje akto Nr. 2118 priede Nr. 2 pažymėta 7-1) atitinka Miškų įstatymo 2 straipsnyje nustatytus miškui ir miško žemei keliamus reikalavimus ir jungiama prie Vilniaus miesto savivaldybės (VLM) Valakupių girininkijos 4 miško kvartalo 7 taksacinio sklypo. Miško žemės naudmena - medynas. Taip pat, nustatyta, kad patikrinimo vietoje akto Nr. 2118 priede Nr. 2 pažymėtoje teritorijoje A auga įvairaus amžiaus (nuo 60 m. iki 15 m.), įvairios sudėties (pušies, beržo, eglės) želdiniai, kurie patenka į kitos paskirties žemės sklypus, kadastriniai Nr. (duomenys neskelbtini).

Medžių savaiminukais apaugusios ne miško žemės inventorizacijos ir įtraukimo į apskaitą tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2012-05-08 įsakymu Nr. D1-409/3D-331 „Dėl Medžių savaiminukais apaugusios ne miško žemės inventorizacijos ir įtraukimo į apskaitą tvarkos aprašo patvirtinimo“, 3 punkte nustatyta, kad medžių savaiminukai augantys kitos paskirties arba konservacinės paskirties žemės kultūros paveldo objektų ar kultūros paveldo vietovių teritorijose į miško žemės apskaitą įtraukiami tik privačios žemės savininko arba valstybinės žemės patikėtinio prašymu. Nesant Ginčo teritorijos savininko ar patikėtinio (šiuo atveju ir šiuo metu Nacionalinės žemės tarnybos prie Aplinkos ministerijos) prašymo įtraukti Ginčo teritoriją į Lietuvos Respublikos miškų valstybės kadastrą, Tarnyba neturi jokio teisinio pagrindo įtraukti Ginčo teritoriją į Lietuvos Respublikos miškų valstybės kadastrą.

Miškų įstatymo 2 straipsnio 9 dalyje nustatyta, kad miškas - ne mažesnis kaip 0,1 hektaro žemės plotas, apaugęs medžiais, kurių skalsumas ne mažesnis kaip 0,3 ir kurių aukštis natūralioje augavietėje brandos amžiuje siekia ne mažiau kaip 5 metrus, ir kita miško augalija, taip pat ne mažesnis kaip 0,1 hektaro žemės plotas, kuriame medynas išretėjęs ar dėl žmonių veiklos ar gamtinių veiksnių jame laikinai medžių nėra (želdintinos miško aikštės, kirtavietės, žuvę medynai). Mišku nelaikomos laukuose, pakelėse, prie vandens telkinių, gyvenamosiose vietovėse ir kapinėse esančios medžių grupės, kelio juostose įveisti želdiniai, viešosios geležkelių infrastruktūros valdytojo patikėjimo teise valdomuose ne miškų ūkio paskirties žemės sklypuose augantys medžiai ir krūmai, siauros - iki 10 metrų pločio - medžių juostos, gyvatvorės, pavieniai medžiai ir krūmai, taip pat miestuose ir kaimo vietovėse ne miškų ūkio paskirties žemėje įveisti želdynai. Šių želdinių priežiūrą, apsaugą ir naudojimą reglamentuoja Lietuvos Respublikos želdynų įstatymas. To paties straipsnio 20 dalyje nustatyta, kad miško žemė - apaugę mišku žemės plotai - medynai, taip pat neapaugę mišku žemės plotai - kirtavietės, žuvę medynai, miško laukymės, miško aikštės, mažosios miško pelkės, miško medelynai, sėklinės miško medžių plantacijos ir klonų rinkiniai, miškui įveisti skirta žemė. Prie miško žemės priskiriami tuose pačiuose plotuose esantys miško keliai, kvartalų, technologiniai proskiebiai ir linijos, priešgaisrinės juostos, medienos sandėlių ir kitų su mišku susijusių įrenginių (griovių, pralaidų, tiltelių, priešgaisrinių bokštų ir kitų) užimti plotai, poilsio aikštelės, žvėrių pašarų aikštelės.

Byloje taip pat nustatyta, kad 2023-11-15 Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) išplėstinė teisėjų kolegija administracinėje byloje Nr. eI-15-556/2023 neskundžiamu sprendimu pripažino, kad Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2012-05-08 įsakymu Nr. D1-409/3D-331 (Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2022-02-01 įsakymo Nr. D1-29/3D-66 redakcija)

patvirtinto Medžių savaiminukais apaugusios ne miško žemės inventorizacijos ir įtraukimo į apskaitą tvarkos aprašo 3 punktas tiek, kiek jame nustatyta, kad Aprašas netaikomas, kai medžių savaiminukai, kurių vidutinis amžius ne mažesnis kaip 20 metų, auga kitos paskirties arba konservacinės paskirties žemės kultūros paveldo objektų ar kultūros paveldo vietovių teritorijose, prieštarauja konstituciniam teisinės valstybės principui. Minėtas LVAT sprendimas 2024-02-15 buvo įregistruotas Teisės aktų registre.

Paminėtame LVAT sprendime be kita ko pakartota nuosekliai formuojama LVAT praktika apie tai, jog teritorija yra miškas, jeigu pagal faktinę padėtį atitinka įstatyme nurodytus kriterijus. Pagal galiojančias įstatymų nuostatas teritorija, atitinkanti įstatyme įtvirtintą miško apibrėžimą, negali būti laikoma ne mišku (žr. pvz., LVAT 2004 m. gegužės 29 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A14-499/2004; 2015 m. liepos 17 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-2561-552/2015; 2023 m. balandžio 26 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-268-575/2023).

Apibendrinamas tai, kas išdėstyta, teismas konstatuoja, jog nagrinėjamu atveju atsakovė, Aprašo 3 punkte įtvirtinamą kvestionuojamą teisinį reguliavimą, nepaisė iš konstitucinio teisinės valstybės principo išplaukiančio įpareigojimo teisėkūros subjektams leidžiant teisės aktus neviršyti savo įgaliojimų, nepažeisti teisės aktų hierarchijos, įstatymų viršenybės imperatyvų ir įstatymo įgyvendinamajame teisės akte nustatyti tokį teisinį reguliavimą, kuris būtų grindžiamas įstatymu ir jį detalizuotų tik įstatyme nustatytose ribose.

Aukščiau išdėstyti teisės aktai ir nustatytos aplinkybės, leidžia teigti, kad Administracijos ginčijamas įsakymas priimtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2012-05-08 įsakymu Nr. D1-409/3D-331 (Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2022-02-01 įsakymo Nr. D1-29/3D-66 redakcija) patvirtinto Medžių savaiminukais apaugusios ne miško žemės inventorizacijos ir įtraukimo į apskaitą tvarkos aprašo 3 punktas tiek, kiek jame nustatyta, kad Aprašas netaikomas, kai medžių savaiminukai, kurių vidutinis amžius ne mažesnis kaip 20 metų, auga kitos paskirties arba konservacinės paskirties žemės kultūros paveldo objektų ar kultūros paveldo vietovių teritorijose, pripažintu prieštaraujančiu konstituciniam teisinės valstybės principui, todėl yra neteisėtas ir nepagrįstas ir naikintinas.

Tretieji suinteresuoti asmenys T. A., A. P. ir A. R. prašo atlyginti bylinėjimosi išlaidas. Nurodo, kad šioje byloje patyrė po 915,73 EUR išlaidų advokato paslaugoms apmokėti. Šias išlaidas sudaro bylos medžiagos analizė, prašymo dėl įrodymų prijungimo prie bylos rengimas – po 220 EUR ir PVM, pasirengimas ir dalyvavimas 2023-10-17 teismo posėdyje – po 150 EUR ir PVM, pasirengimas ir dalyvavimas 2024-01-16 teismo posėdyje – po 180,00 EUR ir PVM, bei pasirengimas ir dalyvavimas 2024-04-23 teismo posėdyje – po 206,80 EUR ir PVM.

Remiantis Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – ABTĮ) 40 straipsnio 3 dalimi, tais atvejais, kai išnagrinėjus bylą yra patenkinamos ar apginamos trečiųjų suinteresuotų asmenų teisės, šie asmenys turi tokias pačias į išlaidų atlyginimą, kaip ir proceso šalis, kurios naudai priimtas sprendimas. ABTĮ 40 straipsnio 5 dalyje nustatyta, jog proceso šalis, kurios naudai priimtas sprendimas, turi teisę reikalauti atlyginti jai ir atstovavimo išlaidas. Atstovavimo išlaidų atlyginimo klausimas reglamentuotas Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 98 straipsnyje bei Teisingumo ministro, atsižvelgiant į Lietuvos advokatų tarybos 2004-03-26 nutarimą, 2004-04-02 įsakymu Nr. 1R-85 patvirtintose Rekomendacijose dėl civilinėse bylose priteistino užmokesčio už advokato ar advokato padėjėjo teikiamą teisinę pagalbą (paslaugas) maksimalaus dydžio (toliau – Rekomendacijos) (2015-03-19 įsakymo Nr. 1R-77 redakcija,

įsigaliojusi nuo 2015-03-20). Vertinant šių teisės aktų nuostatas, konstatuotina, jog įstatymas proceso šaliai suteikia teisę gauti tik pagrįstų ir racionalių teismo išlaidų atlyginimą.

Nagrinėjamos administracinės bylos kontekste pažymėtina, jog kreipdamasis į teismą pareiškėjas prašė panaikinti Savivaldybės įsakymą. Teismas pareiškėjo pareiškimą tenkino. Tretieji suinteresuoti asmenys palaikė pareiškėjo pareiškimą. Darytina išvada, jog teismo sprendimu buvo apgintos trečiųjų suinteresuotų asmenų T. A., A. P. ir A. R. teisės.

Teismas, įvertinęs tai, kad išlaidų dydis yra pagrįstas apmokėjimą už šias paslaugas patvirtinančiais dokumentais bei neviršija Rekomendacijose nustatyto maksimalaus įkainio dydžio, tretiesiems suinteresuotiems asmenims T. A., A. P. ir A. R. priteisia kiekvienam po 915,73 Eur sumą už suteiktas teisinės paslaugas.

Remdamasis, tuo kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 40 straipsniu, 84 straipsniu, 86 straipsnio 2 dalimi, 88 straipsnio 2 punktu, 132 straipsnio 1 dalimi, teismas

n u s p r e n d ž i a:

Pareiškėjo Vilniaus apygardos prokuratūros prokuroro, ginančio viešąjį interesą, pareiškimą tenkinti.

Panaikinti Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2021-06-8 įsakymą Nr. A30-2029/21 „Dėl teritorijos prie (duomenys neskelbtini) gatvės formavimo ir pertvarkymo projekto tvirtinimo“.

Priteisti iš Vilniaus miesto savivaldybės administracijos trečiųjų asmenų T. A., A. R., A. P. ir E. K. naudai, kiekvienam po 915,73 Eur bylinėjimosi išlaidoms atlyginti.

Sprendimas per 30 kalendorinių dienų nuo jo paskelbimo dienos apeliacine tvarka gali būti skundžiamas Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui, apeliacinį skundą paduodant per Regionų administracinį teismą.

Teisėjai

Jūratė Gaidytė-Lavrinovič

Arūnas Kaminskas

Ina Kirkutienė